

Als ouder met een kind dat vrijgesteld is van de Leerplichtwet op basis van artikel 5 sub b, en daarom thuisonderwijsgevende, wil ik mij beperken tot het beantwoorden van de laatste 2 vragen.

Vraag 4

Allereerst willen wij graag het volgende onder uw aandacht brengen:

De afschaffing van LPW 5 sub B is zeer onwenselijk, zo niet onmogelijk. Ouders hebben, door de grondwet in Nederland die de vrijheid van Godsdienst waarborgt, het recht om hun leven (en dus ook het onderwijs van hun kinderen) volledig in te richten zoals het naar hun geloofsovertuiging juist is. Niet meer kunnen zeggen dat je je kind niet naar school kunt sturen, of bepaalde door de overheid verplichte informatie niet kan doen toekomen, vanwege geloofs- en gewetensbezwaren is een ernstige aantasting van dit grondwettelijk recht. Ouders moeten ten allen tijde te mogelijkheid blijven hebben om hun kinderen naar eigen eer en geweten groot te brengen, en niet verplicht moeten worden aan lessen en eisen van de overheid die in strijd zijn met hun geweten.

Dan in antwoord op de gestelde vragen:

Thuisonderwijs bestaat in vele vormen, het is niet gelijk te trekken aan klassikaal onderwijs op een school. Hierdoor ontstaat een grote moeilijkheid voor inspectie. Hoe kun je een vorm van toetsing ontwikkelen die past op al deze verschillende vormen?

Toetsing van voortgang is welkom, echter deze toetsing moet wel in lijn liggen met het onderwijsplan, de gekozen vorm van onderwijs, van de ouders. Hoe gaat inspectie hiermee om? Zijn de inspecteurs hiervoor opgeleid? Zullen de inspecteurs zonder vooroordeel over thuisonderwijs de inspectie aangaan? Zullen er mogelijkheden zijn om op andere wijzen onderwijs te mogen geven dan de 'norm' die we gewend zijn in Nederland?

Die minimum kwaliteitsnormen moeten samengesteld worden door een brede groep mensen. Onderwijzers, deskundigen, thuisonderwijzers, mensen van allerlei achtergronden. Om te voorkomen dat er een sfeer ontstaat van 'Thuisonderwijs moet zo moeilijk mogelijk gemaakt worden'. Thuisonderwijs kan een prachtig iets zijn, maar als de makers van de eisen van te voren al onwillig zijn om dat te zien, is er geen sprake van een eerlijke kwaliteits-normstelling. Het is van groot belang dat hieraan een groep mensen werkt die zowel de voordelen als de nadelen kan zien, die er eerlijk naar kijken en geen vooroordelen hebben. Realisme is van groot belang. Met vooroordelen komen we nergens.

De rechten van de mens (Art 26 sub 3) stelt: "Aan de ouders komt in de eerste plaats het recht toe om de soort van opvoeding en onderwijs te kiezen, welke aan hun kinderen zal worden gegeven." Nederland heeft de Rechten van de Mens ook erkend. We moeten dus ook het recht van ouders erkennen om hun eigen vorm van onderwijs te kiezen. Het effect dat wij verwachten van inmenging met inspectie, is dat ouders verplicht worden onderwijs vorm te geven op de door de overheid gewenste manier.

Terwijl juist veel mensen thuisonderwijs zouden willen geven (die hun kinderen nu nog naar school moeten sturen omdat de wet hier nog geen recht toe geeft) op een andere manier dan door de overheid aangedragen wordt. Voor deze ouders zouden ook mogelijkheden moeten bestaan, en bovengenoemd recht moet erkend worden door de inspecteur. De erkenning van autonomie in vormen van onderwijs is van het grootste belang als je inspecties instelt. De inspecteurs moeten dus mensen zijn die niet onwelwillend tegenover thuisonderwijs staan, maar open en eerlijk de inspectie kunnen voltooien, los van maatschappelijke meningen of de wens van de overheid dat ze liever zien dat alle kinderen op school zouden zijn.

Thuisonderwijs kunnen geven is een recht dat is vastgelegd in de Universele Rechten van de Mens, of men het daar nu persoonlijk mee eens is of niet. Het is belangrijk dat de inspecteurs dit terdege weten, en geselecteerd worden op hun onbevooroordeeldheid.

Het risico dat ik zie als ouder van een vrijgesteld kind is de menging van thuissituatie en onderwijssituatie. Het is niet geheel ondenkbaar dat tijdens een dergelijke inspectie ook gekeken wordt naar de thuissituatie, als een inspectie plaatsvindt 'achter de voordeur'. Het zou dan ook voor mij logischer lijken om inspectie uit te voeren door middel van toetsing, zoals dit ook gebeurt bij kinderen die wel een school bezoeken. Hiermee wordt ook de bekwaamheid van het kind getoetst, de voortgang. Het is geen kwestie van een mening, maar het wordt getoetst.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan vaste toetsingsmomenten (eens per jaar of per twee jaar), waarbij een kind naar een locatie naar keuze kan komen om daar de toets af te nemen die genomen moet worden. Deze toets moet dan ook afgenomen worden door alle schoolkinderen in het hele land, om eerlijke resultaten te behouden. We kunnen geen speciale toetsen maken voor thuisonderwezen kinderen, want dat zou geen goede vergelijking geven met de ontwikkeling van schoolonderwezen kinderen.

Ouders moeten ruim van te voren te weten krijgen wat de kinderen voor die toetsen moeten weten, zodat zij hun kinderen kunnen onderwijzen in wat ze nodig hebben voor de toets. Er moet bij de resultaten rekening gehouden worden met het feit dat ook onder thuisonderwezen kinderen, er kinderen zijn die met bepaalde zaken meer moeite hebben dan met andere zaken, en er moet dus een realistisch plan van aanpak zijn voor als een kind (op bepaalde zaken) achter blijft. Het mag niet zo zijn dat een kind direct naar school moet als het op (bepaalde onderdelen) onvoldoende scoort. Want aan de grote hoeveelheid thuiszitters kunnen we al zien dat schoolgang niet altijd een oplossing is voor de (leer)problemen die een kind heeft. Dat zijn allemaal zaken waar rekening mee gehouden moet worden.

Vraag bij het bedenken van oplossingen om hulp van thuisonderwijzers die al meerdere kinderen academisch grootgebracht hebben, en ervaring hebben in het oplossen van leerproblemen buiten het standaard denkkader van 'we sturen ze naar school en het komt wel goed'.

Voor de inspectie voorafgaand aan de 'toestemming' om thuisonderwijs te mogen geven, zou gevraagd kunnen worden om een onderwijsplan voor de komende periode. Hierbij moet dan ook weer rekening gehouden worden met het feit dat er veel verschillende vormen van onderwijs zijn, en ouders het recht hebben op vrijheid van onderwijsvorm. Dus geen vastgestelde eisen door de overheid, slechts een bewijs dat de ouders nagedacht hebben over de komende ontwikkeling van hun kinderen, daar inzicht in tonen en dus kunnen 'bewijzen' dat zij hun kind van onderwijs zullen voorzien. En onderwijs kan dus in verschillende vormen gegoten worden.

Deze verschillende onderwijsvormen houden ook in dat de locatie-eis die momenteel gesteld wordt in de voorgestelde wet, niet haalbaar zijn. Veel thuisonderwijzers geven juist 'op locatie' les (denk aan het museum, het bos, veel buiten) en niet standaard in een klaslokaal thuis. Het hele leven is een school, de winkels, de bieb, het strand, het vliegtuig, overal kun je dingen leren. Het mooie van thuisonderwijs is juist dat je van al die beschikbare locaties gebruik kunt maken, en niet gebonden bent aan een bepaald aantal uren in een lokaal. Vanwege de vele verschillende vormen onderwijs die er bestaan is de gestelde locatie-eis dus ook niet realistisch.

Het hebben van een HBO-diploma is absoluut geen garantie van het feit dat de kinderen goed onderwijs zullen ontvangen. Zie hiervoor ook de onderzoeken van dhr. Henk Blok, waarnaar meerdere malen verwezen is, maar waar, onzes inziens, zeer weinig mee gedaan is in dit wetsvoorstel.

Het succesvol kinderen onderwijzen hangt van veel meer factoren af dan alleen het 'kunnen bewijzen dat je een HBO-diploma kunt halen'. Er zijn zeer veel mensen die 'slechts' Mavo of Havo hebben, en hun kinderen succesvol naar de Universiteit hebben onderwezen.

Als aan bovenstaande voorwaarden niet voldaan wordt, en de wetgever slechts hele strenge eisen zal stellen die niet realistisch zijn, er inspectie gehouden zal worden door mensen die vinden dat de kinderen naar school zouden moeten, en er dus geen objectief oordeel plaats kan vinden, is dat een zeer kwalijke zaak en een aantasting van de autonomie en de rechten van ouders om zelf over het onderwijs van hun kind te beslissen. Laten we in Nederland toch vooral niet een land worden dat zijn inwoners geen keuzevrijheid laat!

Samengevat:

Als er inderdaad een minimum aan kwaliteitsnormen gesteld wordt, en de inspectie heeft geen vooropgestelde mening dat de kinderen naar school zouden moeten omdat ze daar beter af zijn, kunnen wij de werkbaarheid van inspectie erkennen. Het effect dat wij echter van het huidige voorstel verwachten, is dat het voorstel niet door de Raad van State en de Eerste Kamer komt, omdat het een grondwettelijk recht van ouders aantast, en de nu genoemde eisen niet realistisch zijn.

Grote hiaten die wij zien in de 'minimum' eisen die gesteld worden zijn dan ook:

- HBO-opleiding van (één van) de ouders;
- Locatie-eis voor het onderwijs;
- Nederlandse taal als basistaal voor onderwijs (veel mensen kiezen er heden ten dage voor om Engels als voertaal te gebruiken. Daarnaast zijn er in het Engels veel meer onderwijsmethodes beschikbaar voor thuisonderwijzers dan in het Nederlands dus door geen voertaal-eis te stellen vergroot je de kansen op goed onderwijs). Kies liever voor een eis dat kinderen goed Nederlands zullen leren. Dit kan getoetst worden door een simpele taaltoets op te nemen in de voorgestelde basistoets.
- Risico van het meenemen van de thuissituatie in het beoordelen van de kwaliteit van het onderwijs. Een thuissituatie is een momentopname, geen 'normale gang van zaken'. Zo'n momentopname is geen 'standaardsituatie' te noemen. En kan dus niet meegenomen worden in de beoordeling van de kwaliteit van het onderwijs.
- 'Thuiszitters' die op alle mogelijke scholen compleet vastlopen door welke oorzaak dan ook, vallen met zulke eisen al gauw wederom buiten de boot. Het wordt hun ouders weer onmogelijk gemaakt om te voorzien in onderwijs en ze kunnen wederom nergens heen., met onoplosbare rechtszaken en emotionele problemen als gevolg. Het voorstel is met de huidige eisen is geen goede oplossing voor Passend Onderwijs, terwijl Thuisonderwijs dat juist zo mooi wel zou kunnen zijn!

Het voorstel is alleen werkbaar met de eisen die wij in het gehele bovenstaande stuk al hebben uitgeschreven. Indien wij als thuisonderwijzende ouders benaderd worden vanuit een 'u kunt het vast niet' houding, zal dit voorstel niet werkbaar zijn. En ons grote vermoeden is dat de 'u kunt het vast niet' houding hardnekkig bij de wets-schrijvers is ingesleten. En wij vrezen dan ook een zeer oneerlijke behandeling.

Het grootste risico dat wij voorzien is dat ouders die thuisonderwijs willen geven geen eerlijke behandeling zullen krijgen, maar getoetst worden door mensen die al van mening zijn dat thuisonderwijs hoe dan ook niet zo goed kan zijn als schoolonderwijs.

Graag zien wij verzekering van het feit dat dit niet zal gebeuren.

Vraag 5

Indien men wenst een bepaalde didactische vaardigheid aantoonbaar te kunnen maken, lijkt het mij het best als de ouders een bepaalde (gratis!) cursus aangeboden krijgen waarin ze de kennis en vaardigheden leren die gewenst zijn, met een toets aan het eind van de cursus waarbij ouders kunnen aantonen dat zij het geleerde beheersen.

Het is echter van het grootste belang dat hierbij alleen getoetst wordt op onderwijzende vaardigheden, en dat er geen inmenging van opvoedkundige vraagstukken bij komen. Ook ouders die hun kinderen naar school sturen hoeven geen toetsen af te leggen over hun bekwaamheid als opvoeder. Het moet duidelijk zijn dat er alleen getoetst wordt of de ouder in staat is om onderwijs te kunnen geven.

Hierbij is het weer van belang dat rekening gehouden wordt met de vele verschillende onderwijsvormen die gekozen worden bij thuisonderwijs, zoals genoemd bij vraag vier. Er is bij onderwijs nooit sprake van 'one size fits all', en er mag dan ook niet verwacht worden dat iedereen dezelfde mening toegedaan is. Ook is het van belang om in het oog te houden dat bij thuisonderwijs sprake is van een veel kleinere groep kinderen die onderwezen moet worden, dan bij schoolonderwijs. Dat is een totaal andere dynamiek, en het is dus ook niet realistisch om te verwachten dat iemand 30 kinderen kan onderwijzen, maar het is realistisch dat verwacht wordt dat iemand de hoeveelheid kinderen kan onderwijzen en ondersteunen waarvoor aangegeven wordt dat men ze thuisonderwijs wil gaan geven.

Er zijn wel enkele simpele manieren om te toetsen of iemand in staat is om kinderen informatie over te brengen. Zo'n toets is heel haalbaar en realistisch als iemand aangeeft zijn kinderen zelf te willen onderwijzen. Hierbij moet rekening gehouden worden met plankenkoorts, zenuwachtige mensen die fouten gaan maken omdat ze het goed willen doen, en wat dies meer zij.

Het 'moeten aantonen dat men dit kan' gaat vooralsnog veelal uit van een wantrouwende houding. Dat is een kwalijke zaak. Het gaat uit van de vooronderstelling dat mensen niet voor hun eigen kinderen kunnen zorgen, ze niet kunnen bieden wat de kinderen nodig hebben. En dat is voor het grootste deel van de bevolking niet waar. Het grootste deel van de bevolking kan zijn/haar kinderen prima opvoeden, basisvaardigheden bijbrengen, tot stabiele volwassenen grootbrengen. En dat is echt niet allemaal dankzij de school waar ze heen gaan. Dat is voornamelijk zo door de gehele omgeving waarin ze groot worden. School is daar slechts een onderdeel van. En thuisonderwijs kan school daarin uitstekend vervangen.

Het gaat, onzes inziens, dus vooral om de houding waarmee deze vraagstelling gepaard gaat. Gaat deze toetsing gepaard met een vertrouwen in het handelen van de ouders, of met een vooronderstelling dat de ouders niet kundig zullen zijn? Het is van het grootste belang dat, bij welke vorm van toetsing dan ook, waar voor gekozen wordt, dat de toetsers volledig blanco aan de vraagstelling en het verzamelen van bewijs zullen beginnen. Dat ze niet van tevoren al een mening hebben over het wel of niet kundig zijn van deze ouders, maar dat ze objectief zullen oordelen. Het is dus heel belangrijk dat de juiste mensen hiervoor gekozen worden. Het mogen geen voor- of tegenstanders van Thuisonderwijs zijn, het moeten mensen zijn die objectief en realistisch kunnen beoordelen of ouders in staat zijn hun kinderen bepaalde vaardigheden aan te leren. Het is dus ook niet aan bijvoorbeeld een Leerplichtambtenaar om zo'n toets af te nemen. Deze mensen zijn niet opgeleid tot het beoordelen van andermans didactische of pedagogische vaardigheden. Deze mensen zijn opgeleid om het overtreden van de Leerplicht op te sporen. Ook is het niet aan een Inspecteur van Onderwijs om dit te toetsen. Deze mensen zijn opgeleid om de kwaliteit van het onderwijs te toetsen, en niet om te beoordelen of iemand in staat is informatie over te brengen.

Ons lijkt het het beste om hiervoor een nieuwe functie in het leven te roepen, vervuld door bijvoorbeeld een pedagoog/psycholoog. Iemand die de vele verschillende aspecten van het menselijk wezen kent en verder kijkt dan alleen wat hij/zij wil zien. Het moet iemand zijn met levens- en mensenervaring. Niet iemand die net zijn of haar opleiding heeft afgerond. Veel 'thuisonderwijzers' (de mensen die nu vrijstelling hebben van de Leerplicht en daarom thuis hun kinderen onderwijzen) zijn rotten in het vak, gaan al lange tijd mee, hebben meerdere kinderen succesvol thuis opgeleid tot verschillende niveaus, en zijn dus niet geholpen met iemand die 'net komt kijken'.

Boven alles is het van het grootste belang dat deze mensen niet komen beoordelen met de vooronderstelling dat het kind waarvan ze de ouders nu gaan toetsen 'toch wel beter af is op school'. Hierbij zou sprake zijn van een oneerlijke bejegening. De toetsing moet volledig objectief. Net zo objectief als de toetsing van een Pabo-student.

Nogmaals: Ik denk niet dat dit nodig is. Uit de vele onderzoeken waarin ook door meerdere beantwoorders van de vragen van deze internetconsultatie is verwezen, is gebleken dat de gemiddelde ouder die zijn kind thuis onderwijst uitstekend in staat is om zijn/haar kind te onderwijzen alsmede de sociaal-emotionele ontwikkeling in goede banen te leiden.

De meeste ouders die bewust voor Thuisonderwijs (willen) kiezen, zijn zich namelijk terdege bewust van de grote verantwoordelijkheid die dat met zich meebrengt, en maken zichzelf didactisch vaardig, en pedagogisch onderlegd.

Wellicht is het een veel beter idee om eerst te kijken of deze toetsing überhaupt wel nodig is. Laten we eerst eens uitproberen hoe de thuisonderwezen kinderen gaan scoren op de toetsen die voorgesteld werden in het antwoord op vraag 4. Dit is ook veel meer een motie van vertrouwen naar ouders, in plaats van een motie van wantrouwen. Per slot van rekening hoeven we ook geen bewijs van goed gedrag neer te leggen voor we voor het

eerst zwanger worden, dus waarom zouden we wel een bewijs van kundigheid moeten overleggen voor we onze eigen kinderen gaan onderwijzen?

Als nou blijkt dat er toch misbruik gemaakt gaat worden en er stapels ouders komen die hun kinderen helemaal niets bij brengen (wat we niet verwachten), kan er altijd nog gekeken worden naar een vorm van 'bewijsvoering' dat de ouders in kwestie in staat zijn tot het overbrengen van informatie.

Vooropgesteld dat u bij het opstellen van dit wetsvoorstel alle aangedragen onderzoeken heeft gelezen waaruit blijkt dat thuisonderwijs een zeer goed alternatief is voor schoolonderwijs, en dat ouders uit alle verschillende lagen van de bevolking hun kinderen succesvol blijken te kunnen onderwijzen, kunt u met ons erkennen dat het niet nodig is om met wantrouwen aan deze wet te beginnen, maar dat we er juist op kunnen vertrouwen dat de mensen die hun kinderen zelf willen onderwijzen, daar doorgaans op een verantwoorde, gewetensvolle wijze mee omgaan.